

ԳԵՐ. ԼԵԼՓԻՐԵԸՆՅ.

Ի 1-ն անոցս Գեր, Գրիգոր Եպիսկոպոս Աշափիրեանց վերապարձաւ յԱղէքսանդրասպոլ:

ԳԵՐ. ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ.

Հնոց և Պարսկ. Հայոց նորընտիր Առաջնորդ Գեր. Գրիգորիս Եպիսկոպոս Յովհաննէսեան յՅ-ն անոցս մեկնեցաւ աստի երթալ ի Սպասան ի Ս. Խաչ վանս:

Ն Ո Ւ Է Ր .

Մեծարդոյ Պ. Յակոբ Պողոսեան Թօփճեանց Գլխարեցի Տինգ Տարիս ուրիշ նուէր առաքեց ի նպաստ վերանորոգութեան Տաճարի Ս. Էջմիածնի:

Մեր Հնորձակալութիւն կր յայտնեմք յիշեալ բարեպաշտ անձի, կր գովեմք նորին բաղձանքը և հռանդր ի պայծառութիւն Մայր Աթոռոցս:

Ը Ն Ծ Ե Յ Բ .

Մեծարդոյ Պարոնայք Նիկողայոս Տեր Յակոբեանց և Աւետիք Լեւիկեանց առաջնորդ քառասուն Տաս Մայրեկէ վեղ-ի և 10 Տաս Գործ-իւն-իւն զասպրերի, և միւսը 5 Տաս Տաճարային քերթիւն-իւն Չամչեան՝ ընծայեցին Հոգ. Գպրոցաց Առաջապատայ, և խնդրուած է ի մենջ՝ ի գիտնց Հողարարութեան և ուսանողաց՝ Հնորձակալութիւն յայտնի յիշեալ բարեպաշտակ ընծայատուաց:

ՄԵՐՈՆՅ ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԿԵՆԱՅ ՆԿԱՏՄԱՐԲ

ՄԻ ՔԱՆԻ ԽՕՄԲ.

(Ա. Լուսնի Տեսքեր):

Արդ, նայելով Հայի այգ կողմերին, այսօր Երուսաղեմ որչափ ալ իր ամուսնական կեանք մէջ նոր զիտեր անէ, որքան ալ նրաչալի և նրանալի հնարքներ ձեռք բերէ, եւ, իմ կողմէն կրողձայի և կրփառքի ամենայն որոտով, որ Հայը իր ամուսնական օրինաց նրմնական զրութիւնը մազի մը լափ չխախտեր, և միայն զորս արտաքին սովորութեանց կարգ կաճան զնէր: Կան մեր մէջ մի տեսակ անձիք, որոնք ինչ և իցէ կետէ շարժած, թեթեւատութեամբ ոչ թէ միայն կարծած են

Թէ քաղ-քաղան ամուսնութիւնը մի երեսէլի բան է, հոպա և զՀայն քաջցէ Անգղիացի, Ամերիկացի երեսակայելով ցանկացած են այդ կէտի մէջ մէլ լինելն ալ. կան նոյնպէս մի երկրորդ զաստկաբաշի անձիք, որոնք անհետատեւութեամբ բացառութիւն սեպուած մի քանի լծակցոց զգուշի կեանքը իրենց օրինակ առնելով կարծած են, թէ Հայի ամուսնական կենաց մէլ բաժանումն լինելու կարելութիւնը, որ լինէր, լաւ կլինէր: Այս ցանկութիւնները կարելի է թէ իրանց լաւ կողմերն ալ ունեն, զորս ըմբռնելը իմ կարողութիւններէջ վեր է: Ասկայն ըստ իմ հակացողութեան զորանք արտադրուած են փափկատիրութիւնից, լուսայութիւնից, զեղիւթիւնից, և այլ բազում ապօրինաւորութիւններէջ. Այդ տեսակ ամուսնութիւնքը ըստ ինձ մարդկանց բարոյականը, բնութեական մաքրութիւնը, զերգաստանական վեմութիւնը և այլ ամենայն օրինաւորութիւնք կեղծանեն: Շատ տեղաւ իրամականութեան ստութիւնները ներքեւ կամեցող անձիք իրենանց փաստերէջ մէկն ալ այս են զբան, թէ սնորդներն այն տեղ ըստանումն կայ, որքան և անդ օրինաւոր զերգաստան և բնութեական կենաց արարութիւն ու անդորրութիւն չէ կարող լինել: Արդարեւ այդպէս, վասն զի Մանմետական աղիքի մը իւր հասանակից աղի մը նեա պատկուելն վերջը, որքան ալ այդ զուգակիցքը սիրեն մէկ զմէկ և համարութիւնք ունեն առ միմեանս, այնու ամենայնի շուտ թէ անպան, նոքա կասուին, նեաւայելն մի կարգին բնութեան ինչ կարող կայմէլ իրենանց հասարակութեան համար. ըստ օրում ըստանումն լինելու հնարք և արարումն ըլլալու ան ու երկիւղը իրենանց միութեան օրից, կարող է նոցա զող լինել: Կինը մարդիկ և մարդը կնոջից կրփառքի մի բան իրան սեպակցանացնելու Սակայն այն լծակիցքը, զորս քրիստոնէական սուրբ օրէնքն է միացրած, բոլորովն այլապէս են: Եկեղեցին նոցա մի մարմին է ձեւացրած, մինչև ի մա՞ միմեանցից չցատուելու և ըստանուելու դաշով, միմեանց ընկեր և բարեկամ դառնալու, պաշտպան և պարտպան լինելու պայմանաւ ինչ նրաչալի կետ, որչափ զերգաւոյն միացումն, որմէ նետէ, զնաք և ա՞ք, երկնակութիւնք և զգեղատութիւնք, յախողութիւնք և փորձանք, և այլ ամենայն զեպք և պատանմանք նոցա երկուսին է և նոքա իրենանց սուրբ պատկին յետ, գիտեալով հաստատ կերպով թէ, պարտական են այս կեանքը բոլորը միտեղ անցուցանել, աշխատում են ամենկան ձեւով, իրենանց զլծակը և զրութիւնը բարեկեցնելու: Եւսք են անուամ անդադար, միմեանց սատար և նեցուկ դառնալու, թէ և թիկուք լինելու, տուն տեղ ձեւացնելու, զաւակներ զարգացնելու, բարի համբաւ և համարում ստանալու, մի խօսքով, իրենանց հասարակութեան համար մի կարգին բնութեանց կարգիւ լինող պատկաք միացող, հարան ու փեան, ուչ թէ շուտ արդեօք ինչ ունենար միմեանց նեա այն առնչութիւնները, որոնց մէլ այսօր կզեղեցուին մեր զրացի թուրքերը, կամ ուրիշ խօսքով ստեղծ, նոքա արդեօք որքան զանազանութիւն կուսնեան Մանմետական լծակիցներէջ: Առհասարակ ինձ կթուէ, թէ այդ պատկերով ամուսնացող զուգակիցների երջանկութեան թելը կարձ կլինի միշտ. նոքա իրանց երեստարգրութեան օրերը անցուցանելն յետ, եթէ ըստանումն ալ ստալ եկած չլինի, ձերութեան մէլ շուտ և շատ անգամ զժրաղչ կլինին: Սակայն որչափ բաղձալի է տեսնել զառամեալ Հային, իւր ձեր կողակցի նեա միմեանց պանելով և պաշտպանելով ապրիլը և լի մի սպազայ յուսով երջանկութեամբ: Տանգիտու անդորր օրեր անցուցանել, մանաւանդ եթէ այդ կետը պատկուած լինի լաւ ժառանգներով: Հայը արդի դարին մէլ այնքան ապահով ու խաղաղ կլինի անուշաւ, որքան ինքը իր կենաց բոլոր պարագաների հիմնական կետերը նախնեանց նեա-աւանդել և նեալ կլնայ առանց խետ բնարութեան օտարների սովորութեան նեաամուտ լինելուց: Հենց իրանք քաղաքական պատկ և ըստանումն կարելի լինող ամուսնութեան ցանկացող անձիքը եթէ ալ խորհեն և խոսեն, լաւ փոքր ետականութիւնը, օգբերին մէլ ամուսնը յինելու երեսակայութիւնը, զուս-զուսութիւնը, յամուսնութիւնը և այլ այսպիսի կետեր զին զին լալ կհամարուին անուշաւ, որ իրանց կարծիքը սխալ և մեղ ըստ և շատ զնասուկար է:

Արդ մեր մէլ այս տեսակ նոր հարցեր շատ է զարթնել և կզարթնի, որոնց վերայ ի հարկէ բնու. զարմանալ հարկ չէ:

Սրբազան Գահը օգնութեան ձեռքը պիտի կարկառէ, Լուսաւորչաց պաշտելի Աթուր աստար և նեցուկ պիտի լինի, անելով հարկ եղած տնօրէնութիւնները և դիրացնելով ամուսնութեան արտաքին բոլոր ձեւերը, կուզեմ ասել աւելորդ ծախսերը: Աստ հարկ է վճարանալ թէ այս կետի նկատմամբ մեզ քիչ օգուտ տաւ չեն բերեր, Հայ հասարակութեան մէջ նշանակութիւն և ազդեցութիւն ունեցող ամեն կարգի և կայսմի անձինք, եթէ հաճին օրինակ լինել թէ ամուսնութեան և թէ ուրիշ կետերի համար սահմանուած աւելորդ ծախսերի բարձման, որոնք ըստ մեծի մասին և քիչ բացառութեամբ դժբախտաբար շահայութեանց և զեղիութեանց գաղափար տուողներն են:

Յակոբ Գ. Կարապետեանց.

ՕՐԻՈՐԳԱՅ ՀՈԳԵՒՈՐ ԳՊՐՈՑ ԵՐԿԱՅՆԱԲԱԶՈՒԿ
ԱՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ԱՂԷՔՍԱՆԳՐԱՊՈՒՈՑ.

Խմբագիր-Լեւան Աբարապետ ամառայնայ.

Ընտոս քսանին բաղդի հրաւիրմամբ պատահելով Ղաղէքսանդրապօլ լսեցի զանգակների քաղցր ձայները՝ որոնք որ հրամայումէին քաղաքի ազգայնոց երկու սեռին էլ մեծից մինչև փոքրը դիմել նորակառոյց Սուրբ Նշան եկեղեցին, որոնց հետ ՚ի միասին հարկը ինձ էլ ստիպեց գնալ, բայց ամենքն էլ առհասարակ ոգևորուած էին մինորանշան աշխուժով, մեծի և փոքրի երեսին անպատէլի ուրախութեան ժպիտներ էին փայլում, մէկ կողմից էլ «մերձ է զարուն», աւետոջ օրը պատասխանումէր նոցա իւր բարեխառն հայացքով, և այսպէս իւրաքանչիւր կողմից զուարճալի տեսարաններ կազմելով կարծես արարածարծութեան ամենափառաւոր օրերից մինը լինէր, ուշադրութիւնս զրաւեց իւր վերայ ցայն աստիճան, որ առանց զանդաղելոյ շտապաւ մտնեցայ բարեկամիս մէկին իմանալու այս տարապայման ուրախութեան պատճառը, և ահա անդէն պատասխանին, չեմ գիտեր Օրիորդաց զպրոցի առաջին տարեդարձի հանդէսը կրկնատարնէ, ո՞վ մեծի բարեբաղդութեանս, ուրեմն աճապարեմ մտանել յեկեղեցին, յորում դեռ նոր պէտք է սկսուէր սուրբ պատարագը. խառն բազմութիւնը ընդմիջեցաւ, մտաւ յեկեղեցին Յաջորդ Հայր Սուրբը, յետոյ աշակերտուհիքը զոյգ զոյգ պատկառելի իմն շարժմամբ պատուելի ուսուցչաց և պարկեշտասուն ուսուցչուհոյ առաջ նորութեամբ կարգով կանգնեցան Ղառեան դրպիրներու տեղակ երգելու, և սկսաւ սուրբ պատարագը, Պատարագին էր նոյն ինքն Յաջորդը՝ Աղա փրկանց բարեշնորհ Հայրը, որ հրաւիրանօք Հոգարարձութեան առանձին իմն փառաւորութիւն էր տուել հանդիսին, մանաւանդ թէ որովհետև առաջին անգամն էր որ կ'տեսնէին Աղէքսանդրապօլու ժամասեր Ազգայինք օրիորդները սուրբ պատարագին զպրութիւն անկը, ուստի ջերմեռանդու-

թեամբ մոմեր առած ամենքն էլ կ'դիմէին, և իրաւ շատ գեղեցիկ և սրտաշարժ կերպէին իւրեանց մատաղ հասակին և իգական սեռի ներդաշնակ ձայներուն համապատշաճ, էլ որ ապառած սիրտ կարող էր անդէն լույս իւր ջերմ արտասուաց կաթիլները մինչդեռ հրեշտակական ներդաշնակութեամբ կրթէին սրբազան երգոց անուշութիւնքը, որոնք մերթ ուրախութեան և մերթ տխրութեան գանազան զգացմունքներ էին պարգևում ծովացեալ բազմութեան սրտերին:

Պատիւ եմ համարում աստանօր շրթողով լուսութեան նա և Նորին բարեշնորհ Հայրութեան սուրբ Պատարագի վերջում արած ազգու ատենաբանութիւնը, որի բովանդակութիւն էր հրաւիրել ժողովըրոց բազմութեան ուշադրութիւնը դէպի իւրեանց բարերարին երկայնաբազուկ Արղուութեանց հանգուցեալ Ահարաման իշխանի անմահ մեծագործութիւնը և տալ ճանաչել նորա մեծակրճիւ երախտեաց հաւատալիք Աղէքսանդրապօլու ազգայնոց վերաբերութեամբ, որ նա ինքն բարեբար իշխանը հաճել էր իւր Աստուածահաճոյ նուիրանաց զոհարելութեամբ, բաց ՚ի նպաստելոյ վեց հազար ուրբուա շինութեան նոյն Սուրբ Նշան եկեղեցոյն՝ տալ հիմնել Աղէքսանդրապօլում սոյն Օրիորդաց դպրոցը տեղոյն հասարակութեան ներկայ և ապագայ սերնդոց կեանքը բարոյքելու համար, մտաւորական և բարոյական յառաջադիմութեանց նկատմամբ, նմանեցնումէր սուրբ Հայրը այդ անմահ բարերարին իւր մեծագործութեամբ իրրև գանձի ծածկելոյ յազարակի գեղեցիկ բացատրութեամբ և իմաստալից խօսքերով հաւատալից մէկ արդարև երջանկալիշատակ հանգուցեալ իւր առաքինական և ազգասիրական րդագմունքը իրրև պատուական գանձ ի վաղուց հետէ ծածկած ունենալով իւր ազգայնամ սրտի մէջ՝ ահաւասակ հանաւ գայն կրաշիւ Ազգայնի ուսումնակարօտ մանկաւոր հնաց, որով կապացուցանէ իւր արժանաւոր ժառանգ լինելը այն արժանալիշատակ քաջագոր իշխանաց երկայնաբազուկ Արղութեանց Տոհմին, որոնց սիրալի մեծագործութեանց երախտալից արձագանքը շատ զարեբուողունած է և դեռ կողջունէ. ի վերջոյ մաղթելով յերկնից հոգւոյ փրկութիւն հանգուցեալ բարերար իշխանի և համայնից հանգուցելոց քաջահոգակ Տոհմին Արղութեանց, բարեբարութի ազնուափայլ Տիկնոջ նորա և պատուելի կտակակատարաց բարորութեան շատ օրերու և օգոստափառ ինքնակալ Այսեր կենաց երկարութիւն, որոյ հզօր հովանաւորութեան ներքոյ կամք բարեպէս և կվայելմբ անդորրութեան զրօշակաւ ոչ սակաւ ազատութեան առանձնաշնորհութիւն ի մտաւորական զարգացումն, կնքեաց ատենաբանութիւնը և վեր եկաւ Սեղանից Սուրբ Հայրիկը՝ «Որ օրհնես զայնօրիկը ասկով, և սկսեցին միաբանութեամբ եկեղեցական ուխտի կատարել հոգեհանգիստ պատշաճաւոր մաղթանքներով յանուն հանգուցեալ բարերարի